

FITXA IDENTIFICATIVA

DADES DE L'ASSIGNATURA

Codi: 33886
Nom: Història de l'art del segle XIX
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 6
Curs acadèmic: 2025-26

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
1006 - Grau en Història de l'Art	Facultat de Geografia i Història	3	Primer quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1006 - Grau en Història de l'Art	Història del arte contemporáneo. Història del cine	OBLIGATÒRIA

COORDINACIÓ

PEREZ MARTIN M ANGELES

GIL SALINAS RAFAEL

RESUM

L'assignatura "Història de l'Art del segle XIX" forma part de las matèries obligatòries del Grau d'Història de l'Art, té una càrrega de 6 crèdits ECTS i compren un recorregut cronològic que va des de finals del segle XVIII fins a 1900. Pretén incloure de forma generalitzada la conformació de l'art i l'arquitectura i el seu desenvolupament al llarg d'uns 125 anys. La matèria s'estructura en 4 àrees temàtiques que compren fonamentalment l'època del Neoclassicisme, Romanticisme, Realisme i els moviments fi de segle, a més dels corresponents episodis arquitectònics que conviuen amb les arts plàstiques.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

Coneixements bàsics d'Història de l'Art
Capacitat oral i escrita per a desenvolupar temàtiques pròpies de l'assignatura
Coneixements bàsics per a navegar per internet

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

-

Capacitat d'anàlisi i de síntesi a partir de la informació procedent dels diversos continguts de la història d'art i la seua aplicació en l'activitat professional.

Capacitat de lectura de l'entorn a partir de l'anàlisi, l'observació i la deducció de la informació procedent de les obres artístiques produïdes al llarg de la història.

Capacitat per dissenyar un projecte integral de gestió del bé artístic, des del seu coneixement fins a la seua explotació social.

Capacitat per expressar de forma oral i escrita en la llengua pròpia i almenys en una llengua estrangera.

Capacitat per reunir i interpretar dades rellevants i emetre judicis que incloguen una reflexió sobre aspectes de la producció artístiques en les diverses facetes.

Capacitat per transmetre informació, tant oral com escrita, a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

Compromís amb els drets fonamentals referits a la igualtat d'oportunitats entre homes i dones.

Coneixement crític de les coordenades espaciotemporals de la història de l'art.

Coneixement de l'art contemporani.

Coneixement de la bibliografia actualitzada, anàlisi crítica d'aquesta, i capacitat per realitzar una síntesi a partir d'un posicionament crític.

Coneixement del cinema i altres mitjans audiovisuals.

Desenvolupar activitats que faciliten la integració de les persones amb discapacitat.

Desenvolupar un compromís amb els valors democràtics i la cultura de la pau en el marc de les activitats artístiques.

Prendre contacte directe amb les obres artístiques mitjançant visites als monuments històrics, museus i exposicions que mostren al públic aquest tipus d'obres.

Reconeixement de la diversitat i multiculturalitat a través del coneixement d'altres cultures.

Saber aplicar els coneixements instrumentals aplicats a la història de l'art per interpretar i manejar gràfics, fotografies, imatge en moviment, informàtica i materials de l'obra d'art.

Visió diacrònica general de la història de l'art universal.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. El nou classicisme

La recuperació del món clàssic. Acadèmies, premis i salons. Els clàssics moderns a l'escultura. Arquitectures neoclàssiques. David: pintura i revolució. Goya, del classicisme a l'expressionisme.

2. L'emoció romàntica

El culte a les passions. Els historicismes arquitectònics. L'agitació romàntica a la pintura: del preromanticisme al romanticisme ple. L'escultura romàntica.

3. L'arquitectura i l'urbanisme utòpic

Projectes arquitectònics utòpics: Ledoux i Boullée. El naixement de l'urbanisme contemporani. L'urbanisme utòpic i les actuacions urbanístiques de Nova York i Washington.

4. La conquesta de la realitat

La conquesta de la realitat. El desenvolupament del realisme a la pintura: Courbet. L'escultura realista. La Fraternitat prerafaelita entre la crítica social i l'al·legoria.

5. L'arquitectura del ferro i la ciutat moderna

Noves tecnologies constructives. La ciutat moderna: el París de Haussmann i l'estil Segon Imperi. Edificis per a una nova època: l'Escola de Chicago.

6. La pintura moderna i la veritat objectiva en l'impressionisme

Manet i la pintura de la vida moderna. El desenvolupament de l'impressionisme: Monet. Els espais de la modernitat a la pintura: Berthe Morisot, Degas i Mary Cassat. L'escultura moderna: Auguste Rodin i Camille Claudel.

7. Recerques postimpressionistes

L'objectivitat neoimpressionista. La pintura com a coneixement interior: les fugides postimpressionistes i el desenvolupament del simbolisme.

8. El modernisme i l'Arts & Crafts

La nova estètica *art nouveau* a Europa. La renovació de les arts aplicades i el disseny.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria	45,00
Pràctiques a l'aula	15,00
Total hores	60,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	15,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	15,00
Estudi i treball autònom	30,00
Preparació de classes	10,00
Preparació d'activitats d'avaluació	20,00
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	90,00

METODOLOGIA DOCENT

A. Tres hores setmanals de classe presencial.

Aquestes hores es distribuïran de la manera següent:

1) Classes teòriques impartides pels/les professors/es (30 hores/curs)

Estes classes tindran una duració de 2 hores a la setmana, en les quals el professorat exposarà a l'alumne/a els aspectes essencials de la matèria, tractaran de sistematitzar els continguts i proporcionaran i facilitaràn bibliografia per a la preparació de l'examen.

2) Classes pràctiques (15 hores/curs)

La realització d'exercicis pràctics tindrà lloc durant 1 hora a la setmana dins de les classes presencials establides.

L'objectiu és ajudar l'alumne/a en l'exercici de la lectura, l'anàlisi i la comprensió dels textos, anàlisi d'obres d'art i treballs publicats que es faciliten en la bibliografia de referència.

B. Assistència a seminaris o activitats complementàries

Dins d'este apartat s'inclou l'assistència de l'alumne/a a una activitat, orientada pels docents de l'assignatura, com a visites fora de l'aula a museus, col·leccions i monuments o l'assistència a conferències i/o seminaris monogràfics, etc. Perquè siga valorada l'activitat, s'haurà d'entregar una memòria, les característiques i estructura de la qual es comunicaran a l'alumne/a amb anterioritat a la realització de l'activitat. El conjunt de les activitats pràctiques dins i fora de l'aula seran entregades en paper i/o pujades a la tasca assenyalada a l'Aula Virtual per a l'avaluació final.

C. Assistència a tutories no programades

L'alumne/a podrà assistir a les hores d'atenció que el professorat tinga establides a fi de realitzar consultes sobre qualsevol aspecte o dubte relacionat amb l'assignatura.

D. Assistència a tutories programades

L'alumne/a podrà assistir a tutories programades per part del professorat amb la finalitat d'ampliar aspectes teoricopràctics, en sessions programades fora de l'horari docent.

AVALUACIÓ

S'avaluarà:

1r L'examen final, en el que es valoraran tant l'exposició dels coneixements teòrics adquirits com la seua aplicació pràctica.

2n L'assistència a seminaris, conferències, anàlisi d'aspectes concrets, lectura d'obres teòriques o altres activitats complementàries, dels que caldrà presentar una memòria per a la seua avaluació final.

3r Treballs individuals proposats pels professors/es.

El percentatge exacte que representa cada un d'estos aspectes en la nota final és el següent:

Prova escrita: examen	60 %
Lectures i activitats complementàries	20 %

Avaluació de treballs individuals	20 %
TOTAL	100 %

Per a la segona convocatòria, el professor o la professora tindrà necessàriament en compte les qualificacions obtingudes durant el curs en les diverses tasques i activitats realitzades al marge de les proves escrites. No obstant això, les qualificacions de les proves de preparació de classes teòriques, controls de lectura, treballs pràctics i activitats complementàries només seran considerades en les dos primeres convocatòries. En el cas que no s'hagen realitzat les activitats durant el curs, no es computarà en la nota final de la segona convocatòria la part que correspon a elles en la qualificació final. En la segona convocatòria no s'admeten treballs ni memòries d'activitats complementàries, només es realitza l'examen.

BIBLIOGRAFIA

Bàsica

GIL SALINAS, Rafael; PATUEL, Pascual. *Arte del siglo XIX (1760-1910)*. Valencia: PUV, 2021.

Complementària

ADLER, Kathleen. *Berthe Morisot*. Londres: Phaidon, 1987.

ARIAS DE COSSÍO, Ana María. *La pintura del siglo XIX en Francia*. Barcelona: Vicens-Vives, 1989.

ARGAN, Giulio Carlo. *El arte moderno*. Madrid: Akal, 2006.

ARTOLA, Miguel. *La burguesía revolucionaria (1808-1874)*. Madrid: Alianza, 1990.

BARR, Alfred Hamilton. *La definición del arte moderno*. Madrid: Alianza, 1989.

BAUDELAIRE, Charles. *El pintor de la vida moderna*. Madrid: Taurus, 2016.

BOIME, Albert. *Historia social del arte moderno*. 2 vols. Madrid: Alianza, 1994-1996.

BONNEFOY, Yves. *Goya: las pinturas negras*. Madrid: Tecnos, 2018.

BORNAY, Erika. *Las hijas de Lilith*. Madrid: Cátedra, 1990.

BRAY, Xavier; SCOTT, Bill; WILSON-BAREU, Juliet. *Mujeres impresionistas: la otra mirada*. Bilbao: Museo BBAA Bilbao, 2001.

BRODSKAIA, Natalia Valentinovna *El simbolismo*. Nueva York: Parkstone International, 2012.

CALVO SERRALLER, Francisco. *El arte contemporáneo*. Madrid: Taurus, 2014.

CLARK, Timothy J. *The painting of modern life: Paris in the art of Manet and his followers*. Princeton NJ: Princeton University Press, 1984.

CLARK, Timothy J. *Imagen del pueblo: Gustave Courbet y la revolución de 1848*. Barcelona: Gustavo Gili, 1981.

CHERRY, Debora. *Beyond the Frame: Feminism and Visual Culture Britain 1850-1900*. Nueva York: Routledge, 2000.

DE LA VILLA, Rocío (com.). *Maestras* (exposición Museo Nacional Thyssen-Bornemisza, 31-X-2023 a 4-II-2024). Madrid: Thyssen-Bornemisza, 2023.

EISENMAN, Stephen F. *et al. Historia crítica del arte del siglo XIX*. Madrid: Akal, 2001.

FONTÁN DEL JUNCO, Manuel; ZOZAYA, María (eds.). *William Morris y compañía: el movimiento Arts and Crafts en Gran Bretaña*. Madrid: Fundación Juan March; Barcelona: Museu Nacional d'Art de Catalunya, 2017.

FRASCINA, Francis *et al. La modernidad y lo moderno: la pintura francesa en el siglo XIX*. Madrid: Akal, 1998.

FRILANDER, Walter. *De David a Delacroix*. Madrid: Alianza, 1989.

HAMILTON, George Heard. *Pintura y escultura en Europa: 1880-1940*. Madrid: Cátedra, 1980.

HILTON, Timothy. *Los prerrafaelitas*. Barcelona: Destino, 2000.

HITCHCOCK, Henry Russell. *Arquitectura de los siglos XIX y XX*. Madrid: Cátedra, 1985.

HONOUR, Hugh. *Neoclassicismo*. Madrid: Xarait, 1982.

HONOUR, Hugh. *El Romanticismo*. Madrid: Alianza, 1981.

LA SIZERANNE, Robert de. *Pre-Raphaelites*. Nueva York: Paskstone Press International, 2014.

LÓPEZ FERNÁNDEZ, María. *Camille Claudel 1864-1943*. Madrid: Fundación Mapfre, 2007.

MACKINTOSH, Alastair. *El simbolismo y el Art Nouveau*. Barcelona: Labor, 1975.

MATHEWS, Nancy Mowll. *Mary Cassatt : A Life*. New Haven: Yale University Press, 1998.

MATHIEU, Pierre-Louis. *La génération symboliste: 1870-1910*. Genève: Skira, 1990.

MAYAYO, Patricia. *Historias de mujeres, historias del arte*. Madrid: Cátedra, 2011.

NOCHLIN, Linda. *El Realismo*. Madrid: Alianza, 1991.

NOVOTNY, Fritz. *Pintura y escultura en Europa, 1780-1880*. Madrid: Cátedra, 1979.

PARKER, Rozsika; POLLOCK, Griselda. *Maestras antiguas. Mujeres, arte e ideología*. Madrid: Akal, 2021 [1981].

PEVSNER, Nikolaus. *Academias de arte: pasado y presente* [epílogo de Francisco Calvo Serraller]. Madrid: Cátedra, 1982.

POLLOCK, Griselda. *Visión y diferencia: feminismo, arte y teoría*. Madrid: Akal, 2005.

REWALD, John. *El postimpresionismo: de Van Gogh a Gauguin*. Madrid: Alianza, 1998.

REWALD, John. *Historia del Impresionismo*. Barcelona: Seix Barral, 1972.

RIVIÈRE, Anne. *Camille Claudel: catalogue raisonné*. París : Adam Biro, 2001.

ROSENBLUM, Robert; JANSON, Horst Woldemar. *El arte del siglo XIX*. Madrid: Akal, 1992.

SAID, Edward W. *Orientalismo*. Barcelona: Debolsillo, 2003.

TODD, Pamela. *Los impresionistas en casa*. Madrid: Alianza, 2005.

TOMLISON, Janis A. *Goya: retrato de un artista*. Madrid: Cátedra, 2022.

TRIGGS, Oscar Lovell. *Arts & Crafts*. Nueva York: Parkstone Internacional, 2012.

WALTHER, Ingo F. *La pintura del impresionismo 1860-1920*. Köln: Taschen, 2002.